

ВЛАДИКА СОФРОН МУДРИЙ: ЖИТТЯ І ДІЯЛЬНІСТЬ¹

Дитинство та освіта

Степан Мудрий (Софрон – монаше ім'я) прийшов на цей світ у м. Золочеві (Львівська область) 27 листопада 1923 року. Початкову і середню освіту здобув у м. Золочеві, а відтак впродовж 1942–1944 років вивчав електричну інженерію. Опісля, в 1945–1948 роках продовжив її вивчення у м. Аугсбург (Німеччина), де й отримав диплом інженера електрики. У 18 років після побачених катувань та вбивств під час червоного терору на Золочівщині твердо вирішив посвятити себе служінню Господу. «Яка марнота, оце людське життя! Якою жахливою є людина й держава без віри в Бога! Безбожна людина стає страшнішою за лютого звіра. Навіть більше: вона стає страшним знаряддям самого сатани», - читаємо у книзі його спогадів.

Священниче служіння

Під час війни Степан опинився в Німеччині, звідки мігрував до США у м. Давсон (штат Пенсильванія, США), де 18 лютого 1949 року вступив до монастиря отців-василіян. Протягом навчального 1950–1951 року розпочинає вивчати філософію та богослов'я у м. Глен-Коув (штат Нью-Йорк, США), а продовжує у м. Мондер (провінція Альберта, Канада) у 1951–1952 навчальному році. Відтак, знову повертається до рідного університету у м.

¹ Владика Софрон Мудрий. *Синод Єпископів Української Греко-Католицької Церкви*. URL: <https://synod.ugcc.ua/data/vladyka-sofron-mudryu-472/> (дата звернення 23.12.2023).

Глен-Коув, де й вчиться у 1952–1954 роках. 14 січня 1955 року бр. Степан Мудрий склав вічні обіти у Чині святого Василя Великого та взяв собі ім'я Софрон. Завдяки своїм непересічним здібностям до навчання, у 1955 році Софрон Мудрий направився до Риму (Італія) в Папський Григоріанський університет, де в 1959 році одержав ліцензіат із богослов'я. Опісля, продовжив навчання у Папському Латеранському університеті, вивчаючи канонічне право. Ці студії також увінчалися науковим ступенем – у 1964 році Софрон Мудрий став доктором канонічного права. Однак, і цього було замало для допитливого юнака, тому у 1966–1968 роках він навчався у Папському Східному інституті та отримав ще ліцензіат із східного канонічного права у 1968 році. Про цей період свого життя владика Софрон згадував так: «На Заході я опинився ще до повернення «советів». У 1943-му нас, кілька сотень мешканців міста Золочева, що на Львівщині, «німаки» вивезли в Австрію, де я працював на різних примусових роботах. Потім потрапив до німецького Аугсбурга. Там здобув фах електроінженера і мав добрі перспективи працевлаштування в Бразилії, проте життя за Божим покликанням повернуло в інше русло. Я віддавна хотів стати священником-місіонером. Мрія почала збуватися в 1949 році, коли вступив до монастиря отців-василіян в американському штаті Пенсильванія. 14 січня 1955-го, в день пам'яті святого Василя Великого, склав довічну чернечу обітницю, взявши ім'я Софрон. Через півроку разом із Тарасом Прокопівим та Дмитром Височанським відбув до Риму на богословські студії. Так і потрапив у вічне й святе місто, навчався в Григоріанському та Латеранському університетах, згодом став докторантом римського і церковного права. Мав повертатися до Америки і заступити на посаді одного з професорів Вашингтонського католицького університету, але був призначений віце-ректором Української папської колегії св. Йосафата. Нібито ці обов'язки покладалися на мене тимчасово, а їх виконання затягнулося на цілих 15 років, ще двадцять наступних - працював там ректором».

У 35 років став священником, а саме 25 грудня 1958 року владика Іван Бучко, Апостольський візитатор для українців-католиків у Західній Європі, уділив Софроні Мудрому Таїнство Священства. Впродовж 1960–1974 років здійснював служіння віце-ректора Української Папської колегії святого Йосафата у м. Рим, а з 1974 по 1994 роки - ректора цього ж навчального закладу. Окрім цього, о. Софрон Мудрий був професором Папського Східного інституту, викладаючи східне канонічне право. «У Римі майже кожна національна церква має свою семінарію. Українська папська колегія св. Йосафата заснована ще в 1897 році. Від 1904-го нею опікуються отці-василіяни. Там постійно перебуває близько півсотні майбутніх священників УГКЦ з усього світу, а під час Ватиканських соборів зупиняються єпископи нашої церкви. За часів Горбачова до мене туди приїжджали відомі українці Іван Дзюба, Ліна Костенко, Павло Мовчан, Микола Стратілат та інші. Вихованці колегії навчаються в папських університетах, а ми їм додатково викладали історію

рідної церкви, традиції і звичаї українського народу, церковний спів. Багато моїх випускників висвячені на єпископів та архієпископів, а один навіть став секретарем Конгрегації, своєрідного міністерства, східних церков у Ватикані», - пригадує насичений різними подіями період ректорства в Українській колегії владики Софрон. Варто зазначити, що служіння о. Софрона Мудрого у Папській колегії святого Йосафата припало на період чотирьох Пап, про що він часто розповідав: «Святіші Отці постійно цікавилися справами нашої колегії, а інколи й відвідували її. На моїх, можна сказати, очах відбувалися вибори чотирьох пап. У 1958 році ми раділи, мов діти, почувши на площі Святого Петра, що новим Папою курія обрала кардинала Венеції Анджело Джузеппе Ронкалі (Іван XXIII). За кілька місяців перед тим ми, десяток студентів-василіян, понад тиждень були гостями цього усміхненого старця, товстенького і милого, тоді ще ректора патріаршої семінарії у Венеції. Він добре знав Східну церкву, бо десять років був послом Ватикану в Болгарії, благословляв нас по-старослов'янськи і любив слухати нашу літургійну пісню «Достойно є, яко воістину». Його стараннями після вісімнадцяти років радянської каторги вдалося визволити голову й батька УГКЦ митрополита, згодом кардинала Йосипа Сліпого. В лютому 1963 року він прибув до Риму й оселився у Ватикані. Наступному Папі Павлові VI - тихому й просвітленому – я представляв свою сестру-інваліда Ярославу. Його наступник – Альбіно Лючіані прийняв ім'я Івана Павла I. Це була дуже скромна і висококультурна духовна постать. Він запам'ятався як великий проповідник Євангелії та катехизи, прихильник справедливості й роззброєння. Та Івану Павлу I не судилося довго очолювати провід Церкви – він упокоївся у сні на тридцять третьому дні свого апостольського служіння. Сталося це 28 вересня 1978 року. А 16 жовтня білий дим із комина Сикстинської капели сповістив про те, що новим Папою став слов'янин Кароль Войтила, архієпископ Краківський (Іван Павло II). До того на Петровому престолі 450 років поспіль засідали лише італійці. У Римі невдовзі зрозуміли, що цей Папа має харизму справжнього духовного лідера. Він здійснив безліч великих справ на духовному поприщі, розбудував колегіальність в управлінні Церквою, відвідав понад сто країн світу з пасторською місією».

Сорок років, з 1965 до 1994 року працював в українській службі «Радіо Ватикан». Його радіопроповіді підтримували дух українців по всьому світу, а найбільше в атеїстичній радянській Україні: «Попри чималу кількість обов'язків, праця на цьому радіо, яку я офіційно почав заступником керівника української секції в 1965 році, була моєю улюбленою місією для України. Докладав усіх зусиль, щоб своїми промовами перед мікрофоном закласти ще одну цеглинку для збереження на рідній землі нашої релігійної культури, яка тоді зазнавала жорстких утисків войовничого атеїзму. Ми мали щодня 15 хвилин ефіру та раз на місяць – півторагодинну Службу Божу. Ми не торкалися політичних проблем - мовили лише на теми релігійного життя.

Якщо людина має віру в Бога, то вона все зрозуміє й переживе. Та час від часу й ми отримували листи «трудящих», гадаю, написані або співробітниками КДБ, або під їхню диктовку, в яких «обурені» громадяни протестували проти трансляції наших передач на Україну. Насправді ж їх там із нетерпінням чекали тисячі спраглих до слова Божого людей, в чому я особисто переконався, відвідавши Україну зі своїм товаришем, громадянином Канади Томом-Петром Шишком, котрий студював у Римі богослов'я. Ми винайняли на місяць «Ауді» й поїхали спершу в Чехію, де мешкала моя сестра-черниця Софія, а потім через Чоп – до Львова. На рідній землі весь час відчували зриму й приховану присутність кадебістів, проте почули молитовні прохання галичан частіше передавати Служби Божі, а не лише раз на місяць. Повернувшись до Ватикану, розповіли про це Святійшому Отцю Павлу VI, і він видав розпорядження збільшити час ефіру для української секції до двох передач на добу і щотижня транслювати богослужіння».

П'ятдесят років свого життя владика Софрон віддав Українській Папській колегії Св. Йосафата, тридцять з яких був її ректором. На 71-му році життя преосвященний Софрон Мудрий повернувся в Україну, де у 1994 році очолив Івано-Франківський теологічний інститут, який завдяки його зусиллям піднявся до рівня теологічної академії. Окрім цього, у цьому ж інституті викладав канонічне право.

Єпископська діяльність

6 листопада 1995 року призначений протосинкелом Івано-Франківської єпархії. 2 березня 1996 року отримав призначення на єпископа-коад'ютора Івано-Франківської єпархії, а 12 травня 1996 року відбулася єпископська хіротонія в катедральному соборі Воскресіння Христового м. Івано-Франківська. Головним святителем був архієпископ Мирослав Марусин, Секретар Конгрегації Східних Церков, а співсвятителями - митрополит Філадельфійський Стефан Сулик і єпископ Івано-Франківський Софрон Дмитерко, ЧСВВ.

22 грудня 1997 року відбулася інтронізація нового єпарха Софрона Мудрого, ЧСВВ, на місце емеритованого владика Софрона Дмитерка, ЧСВВ. Від 1997 до 2004 року був Правлячим Архиєреєм Івано-Франківської єпархії УГКЦ. За час правління Івано-Франківською єпархією владика Мудрий працював над її розбудовою. Розбудував Івано-Франківський теологічно-катехитичний духовний інститут (тепер Теологічна академія Івана Золотоустого) і вивів його у число найкращих духовних навчальних закладів, добився повернення будинку під консисторію, розбудував єпископську резиденцію. Всього за час свого єпископства рукоположив понад 130 священників. Преосвященний владика Софрон написав багато праць, випустив українською мовою понад 150 релігійних аудіокасет, грамплатівок, відеофільмів.

Своїми стараннями Софрон Мудрий збудував триповерховий реколекційно-відпочинковий дім на 40 осіб, їдальня, простора альтанка (урочище Підлюте, Рожнятинський район, Івано-Франківська область).

2 червня 2005 року Папа Римський Бенедикт XVI прийняв зречення з уряду за віком єпископа Івано-Франківського владика Софрона Мудрого. Його наступником на престолі Івано-Франківської єпархії УГКЦ став владика Володимир Війтишин.

16 січня 2009 року Президент України Віктор Ющенко нагородив єпископа Софрона Мудрого орденом «За заслуги» III ступеня «за вагомий особистий внесок у справу консолідації українського суспільства, розбудову демократичної, соціальної і правової держави та з нагоди Дня Соборності України». Окрім цього, 30 листопада 2013 року був нагороджений Орденом «За заслуги» II ступеня «за значний особистий внесок у соціально-економічний, науково-технічний, культурно-освітній розвиток Української держави, вагомі трудові досягнення, багаторічну сумлінну працю».

Помер 31 жовтня 2014 року в Івано-Франківську. Похований в крипті Архикатедрального і Митрополичого собору Воскресіння Христового у м. Івано-Франківську.